

نقش رسانه ها در شکل گیری دقیق انتخابات در افغانستان

انتخابات یکی از مؤلفه های اساسی دیموکراسی تلقی می شود، و انتخابات موفق و شفاف زمانی میسر شده می تواند که رسانه های موفق نقش اساسی را در این روند اجرا نمایند. بناءً با صراحت میتوان گفت که عناصر عمده و اساسی انتخابات وجود رسانه های موفق است علاوه بر نماینده بودن، رسانه ها بازیگر کلیدی مستعد در تاثیر گذاری بر جامعه نیز اند آزادی رسانه ها به مثابه کثرت گرایي سالم و سراسری در میان رسانه ها نشانه بارز انتخابات مردمی است در غیر این مردمی بودن آن زیر سوال خواهد بود. انتخابات موفق می تواند علامت عبور به جاده گشوده به سوی نظام مردمی واقعی باشد. اما اجرای انتخابات به شیوه نا شایست میتواند نظام های موجود مردمی را واپس به سوی حاکمیت های مستبد رجعت دهد.

در یک نظام مردمی پوشش درست و مسؤولانه انتخابات توسط رسانه ها مستلزم به سه نکته مهم است: وضع مقررات درست و بهتر برای اجراءات رسانه ها و کمیسیون مستقل انتخابات، روند داوری از اجرای مقررات توسط رسانه ها و تجهیز با وسایل کافی فنی.

در حالیکه مقررات وضع شده بر رسانه ها در هر کشوری و هر کجایی واضح و خیلی روشن و جز مقررات ملی و بین المللی، و براساس واقعیت های محل، و قابل تطبیق در کشور و جغرافیای مربوط باشد، رسانه ها نباید از جانب دولت ها و سیاستمداران محدودیتی در پیشرو داشته باشند و یا دور از جریان گذاشته شوند.

رسانه ها نباید همانند سایر نهاد های جامعه مدنی به حساب آیند. حق امتیاز مشروط رسانه ها در پوشش روند انتخابات بهانه اعمال محدودیت بر رسانه ها شود. خبرنگاران حق حضور در مجالس احزاب سیاسی را داشته باشند حتی در صورت احساس مخالف بودن رسانه با آن حزب یا سایر احزاب سیاسی شامل در روند مبارزات انتخابات. و هرگاه مقرراتی برای تنظیم اطلاع رسانی رسانه ها وضع می شود احزاب سیاسی و حیطه استفاده از نفوذ سیاسی شان در برابر مردم و رسانه ها نیز شامل این مقررات گردد.

هیات نظارت ملی و در صورت توافق نهاد های جامعه مدنی هیات نظارت بین المللی میتواند جریان تبادل و ارایه اطلاعات از رسانه ها را بازنگری کند تا در صورت جانبداری عمدی از یکی از طرفین مبارزات انتخاباتی شکایات رسمی درج و در موقع به آن رسیدگی شود. تبلیغات انجام شده از جانب رسانه در صورتیکه عامل از دست دادن مجوز رسمی فعالیت حزب مخالف، ایجاد مزاحمت و آزار به حزب مخالف و از اینگونه اثرات ناگوار دیگر می شود، باید مورد بررسی و رسیدگی لازم قرار گیرد.

کشورهای دارای پارلمان قوی و کمیسیون های دائمی مستقل انتخابات توانسته اند مقررات بسیط انتخابات را طرح و به معرض اجرای هر جامعه بگذارند. این شایستگی می تواند یک کمیسیون دائمی مستقل انتخابات منحیث بدنه غیر وابسته و غیر جانبدار را از احترام هر دو، رسانه ها و احزاب سیاسی برخوردار سازد.

موجودیت مقررات سالم و مکمل و موثر برای انتخابات و کمیسیون های انتخابات می تواند محکمه یا محاکم با صلاحیت را نیز به طور موازی از احترام رسانه ها و احزاب برخوردار سازد که در نهایت در صورت عدم اجرای این مقررات رسیدگی خواهند کرد.

مقررات وضع شده بر رسانه ها بایست شامل مواد ذیل باشند:

۱. قانون ضد اتهام یا افترا.
۲. برخورد با سخنرانی کینه توزانه.
۳. دسترسی به امواج رادیو تلویزیون.
۴. مقررات رسانه های چاپی.
۵. مقررات اعلانات حزب و نامزد انتخاباتی که حجم و محتوا، هر دو، را مشخص کند.
۶. سهمیه در صرف منابع مالی عامه توسط نامزد، حزب و مبارزات تبلیغاتی.
۷. حق مردم در دانستن منابع مالی اعلانات مذکور برای مردم.
۸. حق مردم در دانستن اعانه های سیاسی.
۹. تمویل و دسترسی رسانه های بین المللی.
۱۰. مذاکرات احزاب.
۱۱. آموزش رای دهی.
۱۲. برسمیت شناختن خبرنگاران.
۱۳. فهرست نامزدان و گزارش از آن.

۱۴. دسترسی بر روند ثبت نام، داوری، اقدام ها و شمارش آرا.

۱۵. مقررات بر انترنت.

۱۶. برخورد با سرمقاله های با محتوای افکار متضاد و تفاسیر با محتوای جانبدارانه.

نظارت از رسانه ها هم محبت مهم دیگر در روند انتخابات کشور های بر اساس نظام مردمی است. نظارت حد اقل، دنبال تعیین چگونگی دسترسی باز احزاب سیاسی و نامزدان انتخاباتی در جریان مبارزات انتخاباتی است. نظارت به تعیین چگونگی پوشش های متناسب با معیار های داخلی و بین المللی از جریان انتخابات و ارایه اطلاعات مکمل برای رای دهندگان است. نظارت دنبال افزایش اعتماد رسانه ها در نزد مردم است.

روش های نظارتی باید، نزد هر دو، رسانه ها و اهل سیاست شفاف باشد. سازمان نظارت کننده به مثابه یک نهاد غیر جانبدار مورد احترام باشد. سازمان غیرحکومتی، تاسیسات اکادمیک، و یا هم انجمن های های رسانه یی در تقویت اعتماد مردم از عملکرد منصفانه و آزادانه خبرنگاری بدنه های مناسبی اند. نظارت باید تمامی رسانه های مهم را شامل باشد، و با در نظر داشت ساحة استعمال و اثرات آن، روش های مختلف را به کار گیرد. رسانه های محلی و منطقه یی را نباید از چشم انداخت. هم چنان، به فعالیت های غیرمعروف رسانه چون تبلیغات از طریق پوستر و هم چنان استفاده از انترنت نیز رسیدگی کرد. به فراموشی سپردن هر یک از انواع رسانه ها و فعالیت های مختلف رسانه به معنای خطر از دست دادن اعتبار رسانه ها است.

نظارت تنها به مقصد تحلیل کمیت رسانه ها و فعالیت های شان نظارت نامکمل است. سنجش مقدار پوشش یک پخش کننده یا چاپ کننده از یک حزب خاص، به طور مثال شمار تعداد و طور سطور نوشته شده، کدام نشانه از لحن گفتار و محتوای آن نوشته نمی دهد که آیا آن سطور کاملا حمایت کننده و یا منفی گرا است. پیام های محتوای یک نوشته همان قدر مهم اند که حجم آن قابل حساب است. تا جاییکه ممکن باشد نظارت از لحاظ کیفیت مهمتر است. در کشورهای که انتخابات شورا های ولسوالی ها یا شورا های ولایتی پیشتر از انتخابات سراسری صورت می گیرد، نظارت از کیفیت کار رسانه ها میتواند یک تجربه خوبی برای ناظرین رسانه ها در دوره انتخابات سراسری باشد. که این تجربه تا اکنون در افغانستان عملی نشده است.

پایان

د پانو شميره: له ۳ تر 3

افغان جرمن آنلاین په درنښت تاسو همکارۍ ته رابولي. په دغه پته له مور سره اړیکه ټینګه کړئ maqalat@afghan-german.de
يادونه: دليکنې د ليکنيزې بني پازوالي د ليکوال په غاړه ده ، هيله من يو خپله ليکنه له راليرلو مخکې په خیر و لولئ